

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve poljveca“ Nar. Pol.

Predplata s poštarinom stoji 2 for., a seljako samo 1 for. za celu godinu. Razmerno 1 for., a seljako 50 novč. za pol godinu. Izvan Grvine više poštarina. Gdje se najde najmanje 8 seljaka te su voljni, da im list šalju no svim ukupno pod jednim zavojem i imenom, davan čeno za 70 novč. na godinu svakomu. Novci se šalju kroz poštarsku *Varnicačicu* Ino, presime i najbližu Pošti valja jasno označiti. Komu List nedođe na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća nikakva poštarina, napisav izvana *Reklamacija*. Ako List prima i drži, ako je poštan, to ga i plaća.

Izlazi svaki I. I 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

našal' se

Tip. F. Huala, Palazzo Diana Via S. Lazzaro 15.

Pisma se šalju platjeno poštarina. Vjesti, dopisi i drugi spisi Stampaju se il u cijelosti il u izvaku, naime prima svojoj vrijednosti i smieru ovoga Lista. Nepodplatani se dopisi neupotrebljuju. Osim napadanja i liko sukromno stvari nenalazu mjesta u ovom Listu. Priobaceno se pisma čekaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 novč., a svaki redak suviše 5 novč.; il u slučaju opovrtanja po što se pogodu oglasnik i odpravničtvu. Dopisi se nevrataju. Uredništvo i odpravničtvu, osim izvanrednih slučajevah, nedopisuju, nego putam svojo *Listine*.

MILO ZA DRAGO.

Naša sugradjanka *Triester Zeitung*, spomenuv omadno otvaranje zemaljskih saborah, toli se duboko zabrinula za nas istarske Hrvatce i našu bolju budućnost, da nam je ustala svjetovati to vruće preporučati, neka se nopedemo za našom braćom u Dalmaciji i Kraljevini, jer da se u ovom Primorju nesmiemo nadati onoj protekciji iliti zaštiti, što ju tobože uživaju naši suplemenici u Dalmaciji.

Ali smo *Triesterici* bez kraja i konce zahvalni na prijateljskom savjetu, što nam ga daje, a naime odkad znamo, da se neimamo nadati ničijoj tobožnjoj protekciji, jer, pravo reći, i naša je koža čitljiva kao ičija, pa i nas boli, kad nas tko grubo pogladi. Tim hvala joj, vječna joj hvala; svaki put, kad pogledimo na svoju celu kožu, hoćemo se nje sietiti to reći: Bog ti plati, iskrona i velikodušna prijateljica!

Osvištite se malko od prve zabuno i duboko odahnuv, čim smo pročitali taj prijateljski savjet, odmah se uzesimo u pamet i stadosmo razmišljati, gdje, kad i čim smo se mi istarski Hrvati toli zaboravili našo biedno kožo, da se morala naša iskrona prijateljica poseći u dno svojeg nježnog srca, da odvrti od nas težku pogibel, što nam toli grozno prieti.

Ali evo, rekosmo sami sebi, mi nismo nigdje i za nikim pokasljivali ni pljuvali, kao što se pljuvalo i pokasljivalo za našimi ljudj u Pazinu, ako je istina, što novine pišu; mi nismo nikomu prozorah razbijali, kao što su riečki ungarezi narodnj hrvatskoj Citao-čki i odvjetniku Barčiću na Rieci, to

vikali: Domogha fogo! Morte ai Croati! ako je istina, što novine pišu; kod nas u Istri nije nitko pao od osvotnice ruke, kao su pali u Drnišu u Dalmaciji Dr. Grubišić i drug mu od ruke auto-nomaško, ako je istina, što novine pišu; kod nas u Istri niti se piše niti govori, kao što se govori i piše na javnih političnih sastancih njemačkih i u javnih novinah magjarskih, kako treba naimo postupati Nioncom i Magjarom, da ovjekovječe svoje gospodstvo nad svojim sudržavljanj Slavoni, ako je istina, što novine pišu; mi napokon nismo pokrpali ničijih pisamah, kao što su plomnita gospoda Magjari pokrpali nagodbeni zapisnik glede Rieke, to tim do kraja uvriedili i ogorčili svoje saveznice Hrvate, i opet, ako je istina, što novine pišu, jer i mi smo novinari, a *Triesterica* dobro zna, da nam novinarem nisu obično pristupni državni spisari i sudbeni zapisnici.

Na taj smo oto način izpitivali svoju grišnu dušu, ali, neka nam *Triesterica* oprost, nismo našli povoda u našom ponašanju njezinim iskronim i prijateljskim savjetom. Bit ćemo i mi i gori nego su Pismoznanci i Farizoi, ali joj očitio izjavljamo, da se neznamo od česa popraviti, jer se u ničom dužnini nećutimo. Što smo dakle učinili, da nas onako iznosi sviotu na oči, kao da se i kod nas prozori lupaju i ljudi ubijaju? Jer *Triesterica* dobro zna, da ono, što se jo dogodilo kod Matuljah, nije bilo drugo nego navadni *Katzenmusik*, što se iz njemačkih gradovah dotopno u jedno kustarvsko selo, a da nije od tje-ga nikoga ni glava zabolila, jer je to najobičniji i najnedužniji način političke demonstracije kod izobraženih narodah, pa zašto da nebude i kod nas? A gos-

pada se Riečani mogu manje nego ikogi tužiti na onu nudužnu demon-straciju, jer po njihovoj sobstvenoj izpo-vjesti i njihovo hodočašće u Budim-Poštu nije imalo biti drugo, nego živa politična demonstracija proti našoj braći Hrvatom u Kraljevini.

Tu što oto krivi, zaviknut će nam naša liopa i krasna prijateljica, *Triester Zeitung*: vi sto Hrvati, vi gvirite u Zagreb, vašu, Atonu; vi se čutite da-šovno solidarnimi sa ostalom svojom braćom u Dalmaciji i Kraljevini; odanle vam sunco izlazi, odanle dolaze knjige, da se izobrazite; odanle naručujete no-vine, da se probudite i osviete; a za njemačko novino, za njemačke knjige, za njemačka svučilišta, za njemačku kulturu nemarite; mi vam nudjamo slo-bodu, a vi je nećete; mi vam pruzamo izobrazženost, a vi ju odbijate; mi vam obećajemo napredak i blagostanje, a vi se oglušujete; i sami vidite, da nemate u Istri svojih školah, da sto gluhi, za-pušćeni i zalupani, pak se sasvim tim robrite i od nas začate; kad bi se ba-rom dali potaljančiti, al neće to ni toga! To je oto vaš grijeh, to vaša jedina i najveća krivnja.

Da tako tota *Triesterica* misli i umuje, vidi se iz one točke njezina članka, gdje hvati i u zviezdo kuje go-ričke Slovence, jer da uvidjaju važnost njemačkog jezika i njemačke izobraže-nosti; vidi se nadalje iz živahnosti, koj-om u Istri i Dalmaciji brani i zakriljujo biedno Talijano tobože proti nam, kao da mi grijetemo njih, a ne oni nas. Po *Triesteričnom* sudu, mi bi stopram onda bili dohri, mudri i pametni, kad bi na-šve privolili, ničemu prigovorili, na svo štiti, ništa netražili; kad bi zatajili svojo ime, prezreli svojo jeziku, zamzili

na svojo narod; kad bi bili gluhi, stiepi i niemi; kad nas nobi bilo, kad nebi nikomu zlatnih sanjah smetali, kad bi se moglo reći, da je Istra njemačka, il u najgorem slučaju barem barma talijanska — a ovako smo krivi, jer smo živi! Da ta plomenita i čovjekoljubna mislo-tilje u velikodušnom *Triesteričnom* srdcu, janno se vidi iz uvoda rečenog članka, gdje indirektno daje dobrohotne mate-rinske naputke našim ciglim trim pomilo-vanja vrijednim zastupnikom na Porečkoni saboru. Evo kako se razblažuje i tpi od materinske ljubavi, koja ju do mozga pronikla, obuzela i svladala: »Mi baš nadržimo, da će ovaj put u Poreču i Gorici juče bučiti, nego li u kojem drugom zemaljskom zastupstvu, ali bi se ljuto prevario, tko bi mislio, da se i u ovom našem Primorju neće pojaviti poštrenost narodnih oprickah, jer je to značajni biljeg političke akcije, koja nam obećaje *zlatno doba* pomirbe raznih u državi narodah.«

Sad oto znadu naši zastupnici u Porečkom saboru, kako im se valja vla-dati, ako želo steći dragocionu pohvalu gospe *Triesterice* i njezinih pokroviteljah; ali u koliko jih mi poznajemo, strah nas jo, da im *Triesteričine* svirale neće srdca omekšati, nego da će joj i oni s nami dovikniti: Puste nas s mirom!

Ribarenje u krvarnerskom zalievu.

Mnugo naših primoracah osobito bivši mornarah moglo bi si svojo existenciju osjegurati ribarenjem u krvarnerskom zalievu to buduć je kod današnjih okolnostih i najmanji izvor dobitka od važnosti držimo, da je i ribarenje u na-

Podlistak.

Žitje svetih Cirila i Metoda, slavjanskih apostolah.

II.

Dragi Istrane! prije nego ti počnem pričati, kako su sveti Ciril i Metod širili sv. vjeru po slavjanskim zemljah, treba da ti rečem dvie tri rieči o Slavjanstvu u obće, kojemu i ti pripadaš.

Narod je slavjanski jedan izmedju najvećih narodah celoga sveta. Najviše ga ima u našoj Europi, al se ga nalazi mnogo u Aziji i druguda po svietu. Učeni ljudi kažu da ga ima svega do preko devedeset milijunah. Narod ovaj ogromni odlikovao se od pamti-vieka mnogim lepnim krpjepostni i vrhnami kako o njem svjedoke stari pisci. Nije on itepljo za tudjim imanjem. Kao mi-roljubiv narod bavio se poljodjelstvom i stočarstvom, samo kad bi nezastitni neprijatelj granuo u njegovo zemlje, znao je, oružjem u ruci, poput uvredjena lava braniti svojo pravo.

All što koriste jednomu narodu liepe vlastitosti i sposobnosti, ako ga divno sunce prosvjetle neobasjava? Narod, koj se klanja idolom ili lažljivim bogovom, koji savja kolena svoja, pred djelom svojih rukuh, koj je zakopan u praznotjericah, narod neuk i bez-

knjige nemože biti srećan; a takvo bijaše nekad i ogromno Slavjanstvo pred dolazkom sv. Braće Cirila i Metoda. — Istina da je sjeme krišćanske vjere bilo još prije bačeno med pojedina slavjanska plemena al sjeme ovo nemogaše proklijati i željena ploda donijeti jer su ga tudnjinci posijali.

U ono vrijeme kad su naša sv. Braća boravila u samoći, havedi se molitvom i naukom i radjujući se usnjehu svoja apostolstva kod Saracenh i Kozaraj, dođu ljudiz slavjanske zemlje Moravske, poslani od njihova kneza Rastislava u Carigrad kearu Mihaju III. te ga zamole da im pošje dobre vjetrov-strike, koji bi znali puku propovjedati svetu vjeru u narodnom jeziku. Evo sto rekose carigradskom viataru:

»Ljudi su se naši odrekli neznaboštva i pokristili, ali neimamo učiteljah, koj bi nam pravu vjeru kazivali našim jezikom, zato molimo te, Gospodaru, pošli nam takoga učitelja, jer od vsa na sve strane izlazi do-bri zakon. Došli su nam mnogi učitelji kri-šćanski: Italijani, Grci i Nemci i uće nas svaki svojim jezikom, a mi Sloveni, ljudi prosti, nerazumijemo šta govore.« — Cir Mihaju rada prista na to, sazove skupštinu u kojoj bi određeno da se sv. Braća Ciril i Metod odpošlju Moravijanom.

»Čajeh li, filosofe, šta vole ovi ljudi? rekne ear Mihaju Cirilu. Nitko osim tebe, ne može izvršiti ovaj posao. Za to ti dajem što god treba«. Uzmi svojo brata Metoda, pa idite; vi ste i tako Solunjani, a Solunjanj

avi govore čisto slovenski.« — Ciril premda utrudjen i bolan telom, prista na molbu carevu, ali znanjući da Slavjanj neimaju svo-jeja pisma te da vjera bez knjigo nemože se učvrstiti, skloni se u samoću i sazav pomoć Božju, složi prvu slavjansku azbuku ili abecedu, po svojoj prilici našu »glagolicu« te počme njom odmah pisati uzvišeni početak evandjelja po sv. Ivanu:

»Ikonj hja Slovo: i Slovo hja u Boga: i Bog hja Slovo.«... to će reći: u početku bijaše Slovo: (Rieč-Sin Božji) i Slovo bijaše u Boga i Bog bijaše Slovo.

Videći ovo car i njegovji prijatelji obrađuju se veoma ovom iznašašću. — Kašnje je sv. Ciril preveo na slavjanski jezik i druge diele svotoga pisma, naročito sv. evandjelja. Samo onaj, koji zna cijeniti knjigu može shvatiti od kolikog je zamašnja i važnosti jo obret slavj. azbuke. Bog, sam zna koliko još vremena bilo bi čamili Česi i Moravljani u tuzni neznaboštva i neznanja, što bi bilo sa njihovim jezikom i narodom, da nije Providnost božja upravo onda poslala našu svetu Braću k njima. Prije već spomenusmo da je osobito njemačko svećenstvo u ono vrijeme naviešćivalo u onih zemljah u puku nora-zumljivom jeziku sveto evandjelje a zna se iz povjestnice da su tudanji Njemci gledali sve počteno Slavjane spraviti pod svoje gospodstvo. — Bilo što mu drago, Česi i Moravljani a s njima i svi Slavjanj dužni su zahvaliti Providnosti božjoj i sv. Cirilu, da su krišćani, da imaju svojo azbuku i lepu

književnost, da se još i danas po mnogih slavjanskih krajovih, najuzvišeniji čin učaše sv. vjere naimo sv. misa, dieljenje sv. sakra-menatah i drugi liepi obradi u slavjanskom jeziku opravljaju. Preimustvo je ovo, kojim bi se imali ponositi svi Slavjanj, preimustvo, velim, koje im naša sv. Crkva izrično ne-samo dopušta nego i preporuča kako ćemo kašnje čuti.

Iznašav slavjansku azbuku krene sv. Ciril sa svojim imlim bratom Metodom na izmaku godno 863 ili početkom g. 863 put Moravske zemlje, nosači sa sobom pismo samoga cara Mihaja na kneza Moravskog Rastislava u kojem mu medju ostalim i ovo piše:

»Bog, koj zapovjeda svakomu da teži k razumu i da napreduje u dobru, vidjevši tvoju vjeru i trud, učini danas, ta se izva-dioše slova za jezik vaš, čega nije prije bilo, da se i vi ubrojite medju velike narode, koj slavo Boga jezikom svojim; a mi ti šaljemo upravo onoga po kojem je Bog i objavio ta slova, čovjek, čestiti, blagovjerna, učena veoma, i filosofa; njega primi kao dar veći i skupocjeniji od svoga zlata, srebra, i dragog kamenja.«

Putujući pram Moravske, ostaviše so ne-koliko vromona u Bugarskoj. U ono vrijeme bijaše Bugarska religio kraljevstvo. Njegovo su zapadne strane dopirale sve do sadašnjih madažarske Pošte u Ugarskoj. Zemljom ovom vladao je tak Boris, neznabožac ili pozan. Boriseva sestra odgojona u Carigradu trudila

ružnije: goji se mržnja proti nama, koji jih svojimi žulji hranimo. Nam je zabranjeno plesati u svojih kućah, našim šimbenikom dozvoljeno je plesati na javnih cestah. O tomu nam je dobar svjedok mali gradic »Karjaba«, blizu kojega su 16. srpnja t. g. u nješkoj prostranoj kući prirodili Motovunska gospoda zabavni sastanak, gdje se je glasbom dočekalo pozvane gostove iz Pazina, učestvovalo je nekoliko činovnika iz Motovuna i Pazina. Kad je u kasnoj noći vino počelo kipiti a glasba svirala istarsku hymnu tad se je počelo plesati na državnoj cesti i vikati onako po talijansku i na talijansku. Kod ove halabuke seljaci iz Karjaba misleći, da će hrpa zlovoljnih jurišati na Karjabu pozdrave nepozvano gostovo bacanjem kamenja.

Sada ti gostovi na vrat na nog poskoče u svoja kola te se vratilo u Pazin i Motovun nješkoj i ozliedjoni. Kad je njekomu lječnik pregledao ozledu izjavio ozliedjeni, da mu se je slučajno pripetila nesreća. Posljedica toj zabavi jest, da se je proti seljakom povola iztraga radi bacanja kamenja, dočim se od iztrage proti gostovom kani odustati. O tempora o mores! Kamo smo dospieli. Nadamo se, da će vlada znati poprimiti svoje mjere, da se vjerno pučanstvo neuznemiruje a niti buni.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 31. kolovoza 1881.

Carev rođendan bio je po običaju i ljetos svuda sjajno svetkovan. Bečko carevinsko vieće da će se opet otvoriti koncem mjeseca listopada. Iz pepela narodnog českog kazališta u Pragu kao da je vrenela iskra pomirbe među njemačkimi i slavenskim stanovništvom ono slavne i bogate kraljevine. Niemci, vidivši ogromnu nesreću, što je zadjela njihove sugrađane, posegnušo duboko u žep, da im pomognu uskriesiti i još ljepše kazalište od izgorela. Naša braća Česi nemogušo se oglasiti na taj plemeniti glas srca, pak ovo sad svo novine pišu, da se uzajemno predo zlatna nit, što ima opet vezati vezom nekadašnje ljubavi sinove jedno te iste domovine.

Hoćemo li kad i mi u Istri doživiti takav svetačni dan, tđ viditi opet mir i slogu, ljubav i pouzdanje među Talijani i Hrvat? Hoćemo, ali jedino na temelju potpune jednakosti, jer gdje jednomu sve a drugomu ništa, tu nema sloge ni prijateljstva, pak mora nazadovati i propadati i veća i bogatija zemlja, nego li je naša!

Magjari naslišu na sve strane cinkanje ruskih rubaljah, pak nevide drugo nego kadnji tadjaji ustanak nemagjarskih narodah proti njihovu nadvladju, a ono bi imali naslišati svoju savjest, pa reći, što je nam bilo krivo, nemože biti ni njim pravo. U Hrvatskoj će početi dne 13. nastajućega saborski izbori, a dne 17. biti gotovi. Pejačevićeva je vlada ovom prigodom opet razvila zlogasnu Rauehovu zastavu, pak hoće da uspije silom gdje nemože milom. Da u straši kukavice, plieni novine, premješćuju činovnike, izbacuje i odpušća vriedne professore. Ona najbrže nezna, ako ovaj put uspije, da će do tri godine biti sav narod u taboru stranke prava, na čijoj se zastavi gotovo čita buduća poviest svega hrvatskoga naroda.

U Francuskoj su izbori dokončani: predobio umjereni republikanci. Ali Gambetta je tom prigodom doživio neslućenih i nečuvenih poniženjah. Zviedca mu jako probliedila, ako se i vije još uvijek visoko ne nebu, jer se u vatri izbornog boja tako razkrio, da mu se uvrebala sva plitkost uma i taština srca.

Arapi se Francezom u Africi neprestano bune i dižu jedni sprada drugi straga. Francuska će dakako postići tamo svoj cilj, ali i nešto prieko cilja, a to jest, neprijateljstvo Italije i tim svoje oslabljenje naprema Njemačke, koja se omondadne radi neopreznosti Gambottine opot na nju za prst ugrizla.

U Engleskoj se prošlog tjedna odgodio parlamenat uz kraljičin svečani govor, iz koga se vidi, kako Glanstone liepo i dostojanstveno vodi onaj veliki narod po putu svjetske poviesti. Afganistanski rat stojao je Engleze 585 miliona. U Njemačkoj, u Italiji i kod nas u Austriji mnogo se piše i govori o savezu među te tri države, ali njemački i austrijski državnici kao da mu nisu mnogo nakloni, jer sumnjaju o iskronosti talijanskih nakanah, pa što im se Italija više nudja, to su oni čudljiviji i hladniji. U Njemačkoj se opet razbuktilo progonojenje Židovah, a sad kao da će početi i u Francuskoj, jer Francezi velik dio svojih biedah u Africi prto Židovom na ledja. I u Španjolskoj su bili izbori te su izpali po vladinoj želji.

U Rusiji se prevratna stranka počela opet jako gibati. Međ papioskom stolicom i ruskom vladom da su prokinitu nagodbeni dogovori, jer da Ruska neda da se u poljskih crkvah rabi poljski jozik. Ali to neće bit istina, jer se uprav sad čuje, da su u Petrogradu skloniji Poljakom više nego ikada. Mi ćemo i opet reći, da je prvi korak na putu preporoda Ruske, pomirenje s Poljaci. Po gotovo so govori, da će so Srbija u prvjoj velikoj skupštini proglastiti kraljestvom.

Franina i Jurina.

Fr. Čaje novoga, Jurino?

Ju. Da čuju pazinskomu lekarniku liti špocletu zat Dekret.

Fr. Valje Dekret; a zaš?

Ju. Ač da je sirotina u pozabi progovoril hrvatski s nekim

človekom, ki mu je nekidan, za njegovu nesreću, stupil va butžidinu, da kupi nekakovu medžiju, a ni umel ni zinit talijanski.

Fr. Moj te Cresan imel pravo, i češ videt, da mu neće bit niš, ač on mora govorit s ljudi, kako ga ljudi razumeju, ako će da ča pradu.

Ju. To i ja dem, zato i svira ondè od jutro do večera.

Fr. Kad već govorimo od Pazina i od medžiji, reci mi, je li istina, da je tamo prišal na ljudi nekakov kašalj, komu da ni lekari ni lečnici nepoznaju ni teka ni medžije?

Ju. A je prava istina.

Fr. A molim te, mill moj, napada li ta bol decu, il odrasle ljude?

Ju. Najveć odrasle, i to forešte više nego domaće; neki dan da je napala nekoga siromašnoga e. k. plačnika tako jako, da toliko da ga ni zagušila,

Fr. Bog budi s nam! — A ča deju ljudi?

Ju. Ljudi deju, da su čuli, da žive va Bečo neki medig, ki pozna jako dobro tu bol i medžiju, kom se leči.

Fr. Pak?

Ju. Pak da se ufaju, da će so budi ča storit, da se koliko toliko pomogno tim kašljavcem, da se vas Pazin nenajmo i nezaguši.

Fr. Lept i dični moj Jurino, kad smo već va razgovore, povej mi još i to, kako je prošlo s onem rekursum va Pičnu?

Ju. Da je predobil Mošćeničan.

Fr. Nerazumetno je pravo.

Ju. To će reć, da su bili izbori potvrđjeni.

Fr. Potvrđjeni!

Ju. Da, i valjo za tem so se našil u Hotel de la Ville novi sudac Jožin u njegov

šurjak Tončina, da učine jedan srdačni *Evocat*

Fr. A kemn?

Ju. All'absinzio e al rum!

Fr. A zaš?

Ju. To znaju oni, to znam ja, to znaš ti, to zna svaki, ki ni siep i gluh, pak kamo ćeš, da ti tu stvar na tanje tumačim?

Fr. A ki je bil izabran za župana?

Ju. On va *Indipudentu* pohvaljeni Alpinist; ki da će obćinu izbavit od dugi, kako je rekak neki novi sudac.

Fr. To j' dobro; al molim te, ča j' to Alpinist?

Ju. Ter nisi gluh — Alpinist, nisi!

Fr. Lepi moj, krasni moj, dakle sad imaju Pičanci opet svoju Podestariju?

Ju. Nè, ač su ju dali va Pazin va školu, a dokle se izškola, plaćaju za nju 500 nacionalna na leto.

Fr. Nacionalna!

Ju. Pust ča, adicionala i nacionala, to j' svejedno.

Fr. Dakle kad tako malo troše, moraju sad imat punu kusu.

Ju. Da, da punu, punentu — praznlne, tako da na Cesarovu nisu imeli ni čim praha kupiti!

Fr. Sladki moj Jurino, ala da te još neč pitam, ako me nisi već sli.

Ju. Ki bi te bil sit koš toliko slusiti?

Fr. Dakle povej mi, poč su ono hodili nekidan Ročani va Budim-Peštu?

Ju. Po ždrebeći put!

Fr. Aj su po nač.

Ju. Šil su videt, ako je dosta vodi va Dunaje, da njih braća Majeri operu prsti od one kartice, kom su Reku prilpilil Ungarji.

Fr. A molim te, zaš nisu šil kroz Hrvatsku, nego na ovu našu stran?

Ju. Ač su znali, da čuju jli na našoj strane svagde s muzikom dočekat, a u Hrvatskoj da jih nebi bill.

Fr. A su jih il no?

Ju. A su od Mutulj pak po svoj Kranjskoj i Štajerskoj svo do Čakutarna, hoću reć, do majerskog kunsina.

Fr. Tako to im je bilo lepo.

Ju. Lopo, lopo, da si nisu lepše ni želotil!

Ju. Štara Mičolna! neka nam daju sakemu jodan kvintna da malo pijemo na zdravlje onoga Ungareza z Račl ki j' neki dan va Pešto on lepi brindzil storil.

Fr. Kakov brindzil?

Ju. Ča bogu ča još niš od tega neznaš?

Fr. Ča češ da ti ja znan, ter znaš da ja nisan tamo bil.

Ju. To ti j' bil jedan brindzil ki je svi oni Ungaroz iz Pešto činil ustati od štuca, zaš su tako amuketi ustali svi skupa da ni nijedan znal namo oljen zaviknut lego su svi va tlu pogledali i da nisu po sreće sedeli, nebi bil siguro vragu ta na negah ustali.

Fr. A zaš to?

Ju. Zaš se još takovega ni žulo mej onokovun gospodun.

Fr. Ka škoda dunke da ga ni ki zaplaal pak »Balance« postlat da ga štampa.

Ju. Eil dragi ti zna »Balance« za njega zna, lego čeka da za prvo drugi pohvalo.

Fr. Tako ča si ga morebit i ti već čul?

Ju. To se zna da san i tako dobro zapametil da ga moren i tebe povedat ako češ.

Fr. Ala dragi Juro daj, to prostun, ter znaš kako ja rado ča pametnega dujen.

Ju. Dunke čuj ga na, ni zami prvo žmulj v ruki i sedi.

Fr. Tako na!

Ju. »Val più che una lotteria

L' union coli' Ungheria!

Fr. Po more bože ja mislin da se takovega ni još ni put »šćikuna« žulo a kamo pak va Pešto.

Ju. Ja pak mislin da takovega pojeti i tako fino glavice ni bilo ni med onimi šćenijati za keh smo onputa 80.000 f. spendali.

Fr. Tako kako to Ungarezi suda od nas mislet?

Ju. Ja mislin da svakako malo drugačije lego su do sada.

POUKA.

Konac.

Još nešto. Imu prilika, gdje bi i župnik i učitelj u slobodno vrijeme, kad ni seljanin posla nema, rado čitao il kazivao puku ono, što zna, da ga je vriedno naučiti. Nisu to nauci, da češ si razbijati glavu, nego je to ugodna

zabava, koja ti je tim radje prihvatiti, jer je za te, za tvoju korist. Ali — opet žalibog — nepokazuje se k tomu volje. Veli se: niti moj čada nije toga znao, pa je živio bolje, nego mi.« Eto — nije li to:

»Plete kotac, kò i otac?« — Ne-djelom i blagdanom, a i u svakdan naći češ ljudi sakupljenih u — krčmi, a u ruci im — karte. Kuda to vodi i koliko je to koristno, ne treba kazati onomu, koji sbilja tako radi; a koji ne radi: Čuvao ga Bog toga zla! Privika je to zla, tvrda ona litica. Al pod željeznom voljom čovjeka umekša se i razbije, da ni ne znaš kako. Živi govor čovjeka bolje upućuje, nego li knjiga. Nu valja ga slušati. Pokažeš li volje za oto, naći će se, koji će te podučiti. A takva ti nauka od dvoje koristi. Otvraća te od opasnih strasti, od razuzdana života, od nepotrebna trošenja mukom stečenih novacah, a uza to ti daje na ruku bogatu glavnicu, koja će tabi i cijeloj nam domovini bogate komati nositi.

Ruka ruku pero, a obadvie obraz — veli Hrvat. Reći će to; da pojedinac ne može svega, al složnim radom stvara se mnogo. Ta to vidimo svaki dan. Nu i ovdje je ta umjestna. Dese-tal, dvadeset i više ljudi složje se u društvo i doprinaše svaki mjesečno neznatnu svoticu. Od toga nabavljaju so novine i knjige za puk pisane. Onaj, koji je čitanju vješt čita onim čitanju nevjestim. Dočitav, povede se razgovor ob onom, što se je čitalo. Netko rieč, netko dvie, eto nauke, eto zabave, kojom potražiš u počitku slobodno vrieme i vraćaš so zadovoljan kući, gdje pripoviedaš, što si naučio i što se u dalekoj svietu sbiva. Domari slušaju to rado, reknu opet svoju i svi su zadovoljni, veseli, jer su čuli novicah isaznali ono, česa prije nisu znali. — Znanje se kupi ni neopazeno, a ipak ga kupimo, jer povedi se rieč o čem mu drago, ne ćemo gledati — što no rieč — kano tele u novta vrata, a opet viditi ćemo griehah i griehakah, što nas sile, da rakovim korakom koracamo:

Česa nam treba?

Mislin da češ pogoditi odgovor, da si uvidio, česa nam treba, ne ćemo li da budemo ruci natražnjaci, ne ćemo li, da nam reknu: Pletu kotac, kò im i otac.

— Objubimo školu, stvarajmo koristna društva, pokazimo volje i mara k nauku i vidjeti ćemo sreću, kako nam se omiši, kako nam veselo pruža ruku pomoćnicu kad radimo i u domu i na polju. Ta nije škola, nije knjiga da te zavara, da te vodi propasti. Ne! Ona brtvi ponore, u koje češ s neznanja posrnuti, ona doziva zadovoljstvo, da izpuni tvoju dušu, ona ti kaže gladak put, kojim se po svietu koraca, a odvraca so od trnja i jaruga od kala i blata, u koje zagrezaš svaki čas, a možda upadeš i za uviek.

Još jednom: Volje, čvrste volje pokazimo za nauku, za znanje! Ne plašimo se, da smo za drugimi zaostali. Bistar nam je um, proniknuti ćemo brzo u ono, u što pronikoše drugi, a tad ih pretocimo! Čvrsta volja za nauku, ljubav k školi dati će ovoj vriednost, jer je bez nje nema. Napred! dovikuje nam um i srdce; napred! hoć silni duh starih Hrvatah; napred! veli nam vječni Bog, koj nam je dao silne moći, da krokneom napred. Volje, željezne volje pokazimo da imamo, pokazimo, da smo i tu pravi junaci i vidjeti ćemo istinu: »Čvrstom voljom stvara čovjek čudesu.«

V. Novak.

SITNICE

prigodom hodočašća rečkih ungarezah u Budapest.

Družtvo 'Budai Dalarda' pohodilo je iz Pešto pred mjesec danah Rieku. Zata valjalo posjet vrati, Rečani stavilo se na put. Namane ljude 7-12 forinča u Pest i natrag gdje budu našli stan hranu i zabave hadava. Za tako malo novacah zašto nobi pošil na putovanje, da vide liepi i pomladjeni grad. Javljalo se prilično Rečanah na putovanje; nekoje odbi odbor, jer nosa grba na hrbtu! Nakupi se broj od preko 350 hodočasnika ali većinom ljudihi no od najbolje klase riečkih stanovnika. Mollm ustrijenja Sitvece, dokazat će to niže.

Ta poznato je da je mlada inteligencija na Rieci hrvatskog čučenja. Među putnici bilo i dječakah. Sad kad ljubiu spremni na put pogledaše jedan drugoga u lice pitajući kud čemo u Peštu. Hrvatska nas zemlja obkoljuje — a nas je strah Hrvatah jer smo mi renegati. Pomisliše preko Čislajtanca najudje se u pomoć vladi. I zbilju žandarmerija i financu uvj odredjena uz železničku prugu da odapanike i čislajtanska hrvatska zemlja neprogutna. Nekoji Čislajtanci prizadiše kra-Matuhaj roštanje i fučkanje sa Porcat-kleci prozedeim riečkim ungarezhom, koji odgovarahu nato 'de conosso' i prietoš 'al vignora' a Flumoa! Jođi nova mladica uhvatit financu i odvodi ga na Volosku u zatvoro gdje ja tri dana bez zaslušanja čamio. Noki voloski renegat — a ovom rieči razumijevamo čovjeka, koji svoje otadžbinsko ostavlja gredit tuđju zemlju i tuđju narodnost — raširi glas da su Kastavici bijeli vlak kamenovali! Bezumnina je to kleveca, koju je i njemu prijateljstva novina svom ozbiljnošću istinom štom svjedočevala. — Ušlied ove nesode bavo se riečki Ungarezi kako se čuju idejom kako bi Riečan s Madjarskom zrakoplovnim vlakom spojili; jer se se osvedočili da sve okolo Rieke živu Hrvati koji nisu nimalo prijatni Ungarezhom. Želimo dobar uspjeh! Dalnij put bijaše sretan. Na magjarskoj zemlji odmorivahu sa hudočasnici na železničkih postajah plesanjem čaršaha. U Pešti pozvali su ulicant amibusima i kočijama naklont trobojnicama.

Na banketu od 600 osobah gdje ja bilo i jedno žurnalistah dogodi se sljedeće. Neki Jugo (kao to je magjarski) zanatliju našleđe da je on dođan učiniti napitnicu stane na stolcu (?) pozvanu malo rukave kako čovjek koji se pripravlja za točačku radnju, izreče sljedeć napitican 'val pit čine una boteria i unton col' Ungheria'. Na to sjednu i dvoranom zavula grobna tišina. G. Brolich činovnik na magistratu, čovjek od koga se ipak mora zahtijevati malo više učtivosti stano takodjer zašim na stolcu da učini napitnicu — konar? U tuđjem gradu riečki ungarezi Brolich učini napitnicu svojom podest 'Cittati' — Citamo u 'Pester Lloyd' telegram da je djak Rudolf Lazzerich položio na Denakovom grobu vjomec. Taj djak nije ni Riečan ni Volosak; etae nu je odvokat na Voloskom i voliki štovatelj Ungarezhom. To su ljudi koji su zastupali Riečano u Budimpešti! Da svršim. Rečani advokat sređe se što se je neki mladi gospodin usudio pismunijati, da je magistrat naredil da nobile nazovne okrana se nekome drugom dobijem gospodinu plantjom: nije li istina da je magistrat nared plemenit? Na to dobi na odgovor jest svi su plemenitai.

Različite viesti.

Porečki sabor. Naš pokrajinski sabor otvorio se je 23. prošloga mjeseca uz obično formalnosti. U drugoj sjednici izabrani hječu tri odhora, financijski, školski i poljodijelni. Zadnjemu odboru dodjeljen i rekurs Eduarda Cudera proti junčinom zaključku od 25. februara 1880, kojim hje mesen službe u Kastvu. U trećoj sjednici upitao je zastupnik Dr. Constantini vladinoga zastupnika glede izgradašt u Pazinu. Zastupnik obćinah kotara koparsko-luzetskoga g. Lion položio je svoj inandat.

Čuk Leopold, umirovljeni župnik tršćanske biskupije, preminuo je u Gospodu dne 16 pr. mj. u Idriji. Rodio se u istom gradu rob. 1808, a za svećenika redjen god. 1835. I. U. M. Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji. Podjeljena je župa u Brezovici m. k. z. franu Benediku, kojemu je do sad bila povjerenja kanu upravitelju. Prozar je na 9 prošloga mjeseca unišio u 'Luppičih kod Veprića jednu kuću i jedan hlev i sve što se u njih nalazilo. Premda je ljudstvo odmah na pomoć pristoičilo ipak nije se mnogo spasilo upravo ništa; to se oganj oganilo težkom mukom, da nepočin još vede štete u susjedstvu. — Ljudi injavte pozor naš ogonju — tim predobrim slugom, ali strahom gospodarom. — Tko može noka sigurna kod kukva poštonoga društva svoju kuću i staju da u jedan čas neostane golotur u cesti. — Takovo društvo pripravučamo 'Slaviju' — koja imu i u Kastvu svoja povjerenika. —

Abendroth i kiriaši iz Krasa. Zadnji put javili smo nješto glede Abendrotha, što smo po 'Slov. Nar.' doznali. Sada nam je stigla bolja viest te dopunjujemo tu stvar na znanje hrvatskim kiriašim iz Istro. Na mjesto poduzetnikah 'Abendroth i Abendroth i Seidl' stupio je sada poduzetnik 'Menachem A. Russo'. — Na temelju podataka, koje je bio pružio G. Romund Zupančić iz Materije našemu carevinskomu zastupniku Dr. Dinku Viteziću bijaše u društvu g. Obreze i ostalih upravljena u car. vieču interpelacija na vladu, da budu izplaćeni naši kiriaši za zaslužno kirje. Slovenske kiriaše iz Kranjske zastupao je Adolfo Obreza. Hvala njihovom nastojanju došlo je napokon za tvrdkom Menachem A. Russo do sljedeće nagode: — 'G. Menachem A. Russo obvezan je namiriti sve kiriaše, koji su bili zastupani od car. zastupnikah Adolfa Obreze i Dra. Dinka Vitezića za njihovo tražbine prama Ludviku Abendroth kako i sve ostale kiriaše bivšega poduzeća L. Abendroth ili L. Abendroth i F. Seidl, koji su se već pripravili ili koji budu pripravili svoje tražbine, navlastito one zastupane od Dra. Ferdinanda Kirjačnika u Beču'. — To noka služil našim kiriašim na znanje a našemu car. zastupniku Dra. Dinku Viteziću noka bude izrečena javna srdačna hvala za njegov uspjehni rad.

Ljetina. Već sada može se reći, da novo Istra ni ove godine imat dobre ljetine. Sva nada ulaze se još u vino. Dne 17 pr. mj. tukla je tuča u Lupoglavi, Borutu, Previšu i od Novakah do zarezoga mosta. Malo dlanah zatim bilo je tuče u Porču. Isto vrijeme ubio je grom dvlo osobe u Tinjavu, Jotnu i Palju. Suša, ta nesretnica Istarska, i Jotos ja posjtila Istru. Silna žoga uništila bi bila skoro sve u Porečini, Labinsčini, Plominšćini i okolo Mošćencah. Još se je ponjelo skoro prozdie i uljika uzdržala. Nu, hvala Bogu, 15. i 16. prošloga mjeseca palo je u većem dielu Istru lipo lišo pa se je nadati, da će kasna sjetva uspjieti. Puzulj i kuruzo najviše trpi, nit krumpir nemože se ganuti. Ropa i zelja može narasti za celu godinu skoro. Puzulj i kuruzu valja saditi, jer ako i nezdrizene posve, moć će se upotrijbiti za hranu ljudem i za krmu životinjum.

Pisu nam iz Dolenjeg Zemuna, u Kranjskoj, da je obćina Jablanac u sjednici obćinskoga odbora dne 31. prošlog mjeseca jednoglasno zaključila, da će odsad unapred primati samo dopise u slovenskim i hrvatskom jeziku, a njemačke i talijanske da će vraćati. Povod tomu zaključku da su dali njemački 'Edikti' glede uvedbe novih zemljinih knjigah, što jih je viši zemaljski sud iz Gradaca poslao, na koje so glavavstvo pr tužilo to jih povratilo, a slav. c. k. kot vod. u Blatrci dalo glavaru nabiti na vrata jer jih nije htio primiti. Naš g. dopisnik pravi tu viest sljedećim pravdomim uzlikom: 'Kdaj će š. 19. prišel u veljaco, da nebud samo na papirju! Živili!

Čudan zahtjev. G., poznat kućovinstnik u Budimpešti došao je neki dan u Rokovu hotela i umolio ondje nahuzočiti se lječnika, da ga dade s mjesta svežati, jerbo osjeća, da mora odmah poluditi. Lječnik stane se razgovarati sa sturim gospodinom, te opazi, da starac posve pametno odgovara. Nakon razgovora od 1/2 sata odпусти lječnik starca sa izjavom, da je duševno posve zdrav i da može mirno ići kući. 'To mi je za čudo' — odgovori starac; 'prošle noći unrio mi je dvoje djece, te sam posve sigurno računao na to da ću radi te nesreće pamet izgubiti.

Urota proti Bismarku. Nordd. Allg. Zeitung' prihlože sljedeće pismo, koje je poslano knezu Bismarku 25. srpnja iz Hamburga: 'Bedaši državni kancelari Zar misliš, da ćeš se ukloniti nametnuti kazni? Ne. Što smo jednom zakleli se učiniti, to kaznimo Tvoje tražstvo, sigurno će se izpuniti, okružilo se s koliko ti drago policistah. Samo izgoni svoje iskrnje; možeš se upoznati sa grobarom. Kao što su onda pale kocke za nas, pale su i za Tebel Predbježno male. dok Te velika kocka za uvijek pogodi. I tvoja sina Vilima — to čemo se takodjer zakleti, ako neprestane rovariti. Bismarkov skot mora se utamaniti'. Pismu bijašu priloženi izrezci iz naprednih listovah i jedna karikatura hamburške 'Reforme'.

Bratovščina hrv. ljudi u Istri.

Zahvalnica.

Gosp. Hinko Javand, trgovac u Zagrebu, pristupio je kao utemeljitelj član Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri poslav nam u pismu 25 f. sa sljedećim rodoljubivim riečim: 'U prilugu blagotvornosti primiti 25 f., koje sam odavna opredielio za tu plemenitu svrhu; dao svomog g. Bog, da blagoslovljeno bude, i to da na korist i slavu milomu mi hrvatskomu rodu urod.'. Na ovom plemenitom daru zahvaljuje se iskreno u ime odbora.

U Kastvu 10. augusta 1881.

Anton Puž, blagajnik.

NATJEČAJ.

Br. 10386 IX. Početkom prvog tečaja školske godine 1881-82 podielit će so jedan štipendij, utemojnom po pokojnom biskupu Ravnlberu, od godišnjih 100 f.

Na taj štipendij imaju pravo izključivo mladići, koji su se rodili u tršćansko-koparskoj biskupiji, a mođ tim na prvom mjestu oni, koji su rodjeni u istarskih krajevih iste biskupije, te uče javno na kojoj gimnaziji u Primorju, Kranjskoj ili koruškoj nakonom da sa sveodstvu posvoto. Molbenice za taj štipendia sa prilozenim svjedočbahim krsta, slopljenih kozicah, siromaštva i zadnjih dvaju školskih tečajah noka so dostave kroz dotična predpostavljena školska ravnateljstva biskupskom Ordinarijatu u Trst do 1. Novembra 1881.

C. k. Namjestništvo u Trstu dne 11. Augusta 1881.

Br. 11477. IX. Početkom prvog tečaja školske godine 1881/82 podielit će so jedan državni štipendij za Istru od godišnjih 84. for.

Na taj štipendij imaju pravo gimnazijski učenic, koji pripadaju kojoj obćini Istro, izuzev otoka.

Molbenice sa prilozenim svjedočbahim krsta, slopljenih kozicah, siromaštva i zadnjih dvaju školskih tečajah, a k tomu potvrdu da pripada kojoj obćini Istro, izuzev otoka, noka se dostave kroz dotična predpostavljena školska ravnateljstva c. k. Namjestništvu ili preč. biskupskom Ordinarijatu u Trstu do 1. Novembra 1881.

C. k. Namjestništvo u Trstu 10. Augusta 1881.

Srećke grada Ljubljane

(gradska lutrija)

diju so tri puta na godinu, glavni spoditlo su od 30.000 for., 20.000 for. i 15.000, mogu se dobiti za 28 for. u mjesećnih ratah od 2 for. ili 50 novč. na tjedan kod Glus. Zoldan, Ufficio Verifica delle Estrazioni, casa fu Strati in Trieste.

Prva Istarska

TVORNICA VOSKA

Sinovah Antona Artusi u Rovinju

nagradiena II. darom na izložbi u Gracu vidie kako sve više raste poraba njezinih vošćanih proizvoda te povećav tvornicu pruža svojim konsumentom cene i pogodbe uz koje se nije bojati konkurencije. — Nudja svoje proizvode (svieće, duplire, svieće bojadisane)

I. vrsti (compimento) po f. 2.20 kilo II. " " " " " 1.80 " III. " " " " " 1.40 "

Bojadisane svieće na ulju " 3. — " Tko odmah plati doblje 3%, odlička (skont), ili pako na četiri mjeseca bez odbitka. Roba slobodna od vozarine do vsake željezničke stacije.

Sve navedene vrsti uz cenu tvornice nalaze se u zakladah: u Piranu kod g. A. Cnsall. u Pazinu kod g. Mazzarelli & Mizzan. na Rieci (Fluma) kod g. A. Gilardi.

Što se tiče vrstnoće mođe ih ju jamit mnoge svjedočbah raznih časnih župnikah i crkvenih upraviteljah i razne pohvale različitih novinah Beča i drugih pokrajinah, nego protivni svakom nekoristom blebežanju pripušćaju vlastni svoje proizvode sudu onih, koji će iste rabiti, a plaćat će se kad bude naručba pronadjena, ča odgovara obećanju; u protivnom slučajju primiti će vlastnici tvornice naručene proizvode na svoj trošak narug ili pako će se plattiti ciena najzadnje vrsti kao što kod III vrsti.

Ték Novacah polag Borse u Trstu

od 16—31. Augusta 1881.

Table with columns: Dne, Car. duk. (teknij), Napol., Lire alic., Prid sve-bro (logio), Dne, Car. duk. (teknij), Napol., Lire alic., Prid sve-bro (logio). Rows 16-23.

Pregled tršćanskoga tržišća

dne 25. Augusta 1881.

Table with columns: OD (for, nc), DO (for, nc). Rows: Vosak primorski i ugarski za 100 k., Kafa Portoriko, S. Domingo, Rio polag vrsti, Cukar austriljski, Cvielje travo buhade (Gri-santomio), Naranče, skrinjica, Karubio puljezka za 100 k., Smokvo kalamata puljezka, Limuni, skrinjica, Bademki liliti mendule pulj. za 100 k., dalmatinske, Lešnjaci, Šljivo, Pšenica ruska, ugarska, gulučka, Kukuruz (turkinja) ruski, ugarski, Raž, Ječim, Zob ugarska, arbanaska, Pasulj (fažol), polug vrsti robo, Bob, Loša, Oriz talijanski, inglezki (kitajski), Vuna bosanska, morskaja, arbanaska, Istarska, Dasko korničke jelovice, Stajarske, Grede, bukovične, Ulje itali. nižu vrsti za 100 k., najboje, srednje vrsti, dalmatinsko, Istarsko, Kameno ulje u barilah u kasetah, Kežo strojene naške, suhe volovje naške, dalm. ist. i bos., janjeće naško za 100 kom., dalmatinsko, kozje za 1 k., vunenae slane, za 1 k., zeče za 100 kom., u srebru, Barilari i baril za 100 k., Vitriol modri za 100 k., Maslo, Loj dalmatinski i naški, Slat, Slatina, Rakija etoltar 100 litarah, Galvici Istarski za 100 k., Tuj naški, Istarski, dalmatinski, Lišće od javorike, Vinske strogotine (Gripulja), Mod., Lumber (jabučice od javorike), Pakal baril od 100 k., Kunje (Strac) za 100 k., Catram dalmat.

Oglas.

Javljamo našim čitateljem i ostalomu štovanomu obćinstvu, da smo pomoću 'Matice Hrvatske' dali preštampati iz 'Naše Sloge' u posebnu knjigu, koja u maloj osmini iznosi preko 380 stranah,

Istarske hrvatske narodne pjesme.

Knjiga se može dobiti kod Odpravništva ovog lista po for. 1. Čist dobitak je namienjen Našoj Slogi i Bratovščini hrvatskih ljudi u Istri, zato se nadamo, da ćemo ju razprodati u najkraće vrijeme.

Odpravništvo 'Naše Sloge'.